

donderdag 2 februari 2023

‘Adempauze’ op krappe elektriciteitsmarkt

In de afgelopen weken zijn de elektriciteitsprijzen sterk gedaald. De milde winter, de hoger dan gemiddelde gasvoorraden, maar ook het terugkeren van de Franse kerncentrales dragen bij aan deze prijsdaling. Tegen de trend in zijn de prijzen van EU ETS emissierechten juist gestegen sinds het begin van het jaar. Naast de gasmarkten, de weersverwachtingen en de EU ETS rechten staan de Franse stakingen en de waterstanden op de radar als mogelijke aspecten die de elektriciteitsprijzen de komende tijd kunnen beïnvloeden. Ook zoomen we in deze Update in op de Europese consultatie ten aanzien van de hervorming van de elektriciteitsmarkten. Tot slot benoemen we kort enkele andere relevante zaken die van invloed (kunnen) zijn op de elektriciteitsmarkt.

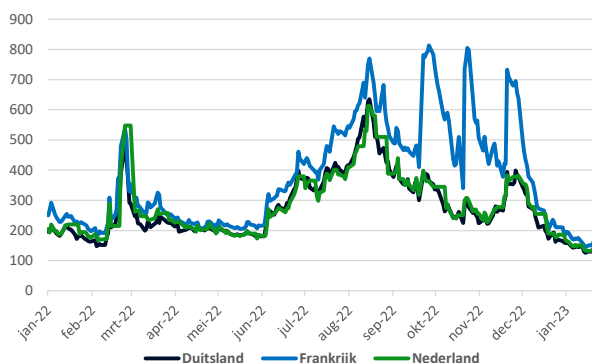
Elektriciteitsprijzen volgen dalende trend van gasprijzen

In het Europese energiemarktlandschap, waar de krapte van het aanbod van aardgas nog steeds een dominante factor is, volgen de elektriciteitsprijzen de dalende trend van de *Titel Transfer Facility* (TTF) gasprijs (de Nederlandse aardgasbenchmark). Zo is de Nederlandse elektriciteitsprijs (baseload actieve maandcontract) van zijn recordhoogte van EUR 613/MWh eind augustus gedaald tot EUR 140/MWh op 1 februari 2023.

Zoals blijkt uit onderstaande grafiek is ook de elektriciteitsprijs in Frankrijk weer redelijk in lijn gekomen met de prijzen in andere noordwest Europese landen nu steeds meer kerncentrales weer operationeel zijn (zie paragraaf over Franse kerncentrales). Hoewel de rust op de energiemarkten weer enigszins lijkt teruggekeerd, blijven er diverse risico's aanwezig die de komende maanden alsnog voor prijsopdrijvende effecten kunnen zorgen.

Ontwikkeling Elektriciteitsprijzen (front month baseload)

x EUR/MWh

Bron: Refinitiv Eikon

De gasvoorraden in Europa zijn, mede door de bovengemiddeld zachte winter, goed gevuld. De Europese gasvoorraad staat op ruim 73% op 31 januari 2023. Nederland doet het met zo'n 69% voorraad ook niet slecht voor de tijd van het jaar. Daarnaast heeft de winter met relatief veel wind het aandeel van windenergie in de elektriciteitsopwekking relatief hoog gehouden. Ook dat heeft een prijsdrukkend effect gehad op de elektriciteitsprijs. Op de day-ahead markt, waar elektriciteitsstromen nagenoeg direct van eigenaar wisselen tegen betaling, is de elektriciteitsprijs zelfs een aantal keer negatief geweest. Dit gebeurt wanneer het aanbod van hernieuwbare energie op momenten zo hoog is dat het totale aanbod van elektriciteit de vraag overstijgt. Iets dat tot voorkort alleen zomers gebeurde.

Desalniettemin is, ondanks de recente daling van de elektriciteitsprijzen, de gemiddelde prijs voor elektriciteit in Nederland op dit moment nog steeds zo'n drie keer hoger dan de gemiddelde prijs van 2016-2020. De reden waarom in onze titel het woord 'Adempauze' tussen aanhalingstekens staat. Deels komt dat doordat Nederland inmiddels netto-importeur is geworden van aardgas, en dus voor een groot deel afhankelijk is van de internationale tarieven voor gas. Tegelijkertijd wordt dat effect deels gemitigeerd doordat het aandeel hernieuwbare energie de afgelopen jaren sterk is toegenomen. Maar de belangrijkste redenen zijn toch vooral de krappe marktomstandigheden op de diverse (energiegerelateerde) grondstofmarkten, bij zowel gas, kolen, en opwekcapaciteit van hernieuwbare energie.

Prijs EU ETS opnieuw in de lift

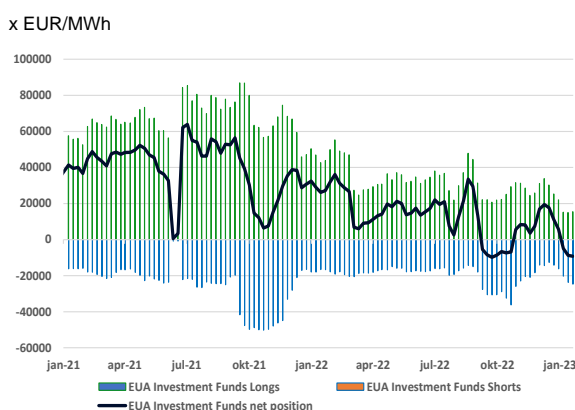
De prijs van EU ETS emissierechten is de afgelopen weken flink gestegen (linker grafiek). In 2022 bleek de prijs van emissierechten wel volatiel, maar desalniettemin eindigde het jaar voor EU Emissierechten nagenoeg op dezelfde prijs als dat het begon. Toch is de prijs in de loop van januari weer gestegen tot het huidige niveau rond de EUR 95/ton. Met de recente prijsstijging werd de neergaande trendlijn doorbroken (blauwe stippellijn).

De reden van de recente prijsstijging is grotendeels te verklaren doordat de negatieve verwachtingen ten aanzien van de economie iets opwaarts zijn bijgesteld. Als een recessie wordt vermeden, of minder diep is dan eerder verwacht, zullen de economische activiteiten hoger uitpakken dan verwacht. Dit gaat gepaard met meer vraag naar emissierechten. Ook zien we dat de afgelopen weken er minder hernieuwbare energie wordt opgewekt en er dus meer gebruik wordt gemaakt van de kolen- en gascentrales. Ook dit leidt tot een hogere vraag naar emissierechten. Een andere reden zou gevonden kunnen worden in het moeten aankopen van emissierechten vanuit industriële vraag. Dit om eventuele tekorten uit het vorige jaar of ter dekking van de verwachte productie in dit jaar af te dekken.

De prijs van EU ETS rechten stijgt weer

Netto short positie EUA

Bron: Refinitiv Eikon

Op zich is de recente prijsstijging opvallend te noemen. Als we namelijk de uitstaande speculatieve posities van investeringsfondsen onder de loep nemen, zien we juist dat het aantal long posities (speculeren op prijsstijgingen) de afgelopen weken verder iets is afgenomen. Tegelijkertijd is het aantal short posities (speculeren op prijsdalingen) juist stevig toegenomen (zie bovenstaande rechter grafiek¹). Dit resulteert in een uitbreiding van de netto short positie. Dit zou eerder een neerwaartse druk moeten geven op de prijzen van EU ETS emissierechten, vergelijkbaar aan de beweging die we

¹ In bovenstaande grafiek zijn de short posities als negatief uitgedrukt wat het makkelijker visueel moet maken of de netto positie long (positief) of short (negatief) is.

Wilt u graag verder lezen? Of wilt u meer informatie over deze update, of over de andere diensten van Publieke Zaken, Energy Research & Strategy, dan kunt u contact opnemen met:

Hans van Cleef – hans.vancleef@publiekezaken.eu / 0031- 6 30 90 33 76

Bart van der Pas – bart.vanderpas@publiekezaken.eu / 0031 – 6 36 52 95 51

DISCLAIMER

Dit document is samengesteld door Publieke Zaken Energy Research & Strategy (ERS). Het is uitsluitend bedoeld om financiële en algemene informatie te verstrekken over de energie- en financiële markten. Publieke Zaken ERS behoudt zich alle rechten voor met betrekking tot de informatie in het document en het document wordt u uitsluitend ter informatie verstrekt. Het is niet toegestaan dit document (geheel of gedeeltelijk) te kopiëren, te verspreiden of door te geven aan derden of het te gebruiken voor een ander doel dan hierboven vermeld. Dit document dient uitsluitend ter informatie en vormt geen aanbod van effecten aan het publiek, noch een advies met betrekking tot uw beleggingen, kostenbeheer of zakelijke activiteiten, noch een uitnodiging tot deze genoemde handelingen. De informatie en meningen in dit document zijn samengesteld of afkomstig van bronnen die betrouwbaar worden geacht, maar er wordt geen verklaring of garantie, expliciet of impliciet, gegeven met betrekking tot de nauwkeurigheid, volledigheid of juistheid ervan. Op de informatie in dit document mag door de ontvanger niet worden vertrouwd als gezaghebbend en zij mag niet in de plaats komen van het oordeel van de ontvanger. Alle meningen, voorspellingen of ramingen in dit document vormen een oordeel van Publieke Zaken ERS op de datum van dit document, en er kan geen garantie worden gegeven dat toekomstige resultaten of gebeurtenissen in overeenstemming zullen zijn met dergelijke meningen, voorspellingen of ramingen. U dient derhalve om geen enkele reden te vertrouwen op de informatie, meningen, schattingen en veronderstellingen in dit document of op de volledigheid, nauwkeurigheid of juistheid ervan. Er wordt door of namens Publieke Zaken ERS, haar bestuurders of werknemers geen enkele garantie, expliciet of impliciet, gegeven met betrekking tot de juistheid of volledigheid van de informatie in dit document en er wordt geen aansprakelijkheid aanvaard voor enig verlies, direct of indirect voortvloeiend uit het gebruik van deze informatie. De opvattingen en meningen in dit document kunnen op elk moment veranderen en Publieke Zaken ERS is niet verplicht de informatie in dit document na de datum ervan bij te werken. Verder kunnen er vóór deze publicatie interne en externe publicaties zijn verschenen waarin strategieën tegenstrijdig kunnen zijn, afhankelijk van de marktomstandigheden ten tijde van elke publicatie. Publieke Zaken ERS behoudt zich het recht voor om wijzigingen aan te brengen in dit materiaal. De verspreiding van dit document in andere rechtsgebieden kan bij wet beperkt zijn en ontvangers van dit document dienen zich op de hoogte te stellen van dergelijke beperkingen en deze na te leven. Alle rechten voorbehouden.

© Copyright 2023 Publieke Zaken ERS en gelieerde ondernemingen ("Publieke Zaken").